

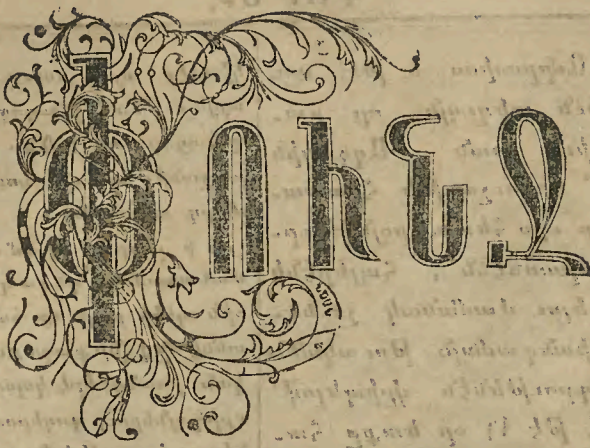
Փոստը 20րեք ժամ օրերը կը հրատարակուի :

Տարեկան բաժանորդական է միայն չորս արծաթ մեծիս կանխիկ վճարելի : Թէ մայրաքաղաքիս և իւր արտարձանաց և թէ դաւառաց համար :

Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուին :

Տեղական և դաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

Հատը մէկ դրէ է , և կը դանուի մասնաւորապէս Պահէ գարու-Սուճի Պօղոս աղայի խանութը :

Երանուցման տողը 2 դրէ է մէկ անդամի համար : Աւելի տօման կըլլայ աւելի անդամներու համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է զիր ուղղելի տու Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Աւաճահան և Պօղոս Պալադ բաղար Նաֆիէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE

H. S. Aladjadjian

Directeur du Journal Arménien

Pountche. — 16 Nafie Han. Balouk-

Pazar Constantinople.

Թիւ 1719

20րեք ժամ օրերը

1882 ՆՈՅՆՄԱՐԸ 3

ԱՉԳԱՅԻՆ

ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ինչ կըլլայ այն ազգին վիճակը, յորում անարժանք ու յանցաւորք անապատիւ ու անպատու հաս կմնան, և ընդհակառակն կյանքին ստանալ կամ կորզել բարձր պատիւ ու պաշտօն. ի հարկէ արժանաւորք ու առաքինիք առանց վարձուց ու փոխարինութեան լքեալ կթուլանան, և զեղծմունք ու անկարգութիւնք յաճախելով՝ կվատթարանայ կը թշուառանայ այն ազգին վիճակը, և դէպ ի կործանումն կընթանայ: Եկեղեցական երեք նոր երեսփոխան ընտրուեցան ուրբաթ օրը. Տ. Կարապետ վարդապետ Բագրատունի, Տ. Վահան վարդապետ Պարտիզակցի և Տ. Ոսկի քահանայ Օհանեան. այս վերջինը քաջ կճանաչեմք. եւանդուն՝ ազգասէր և ուսեալ քահանայ մ'է. ուր որ դադար կամ զրկուած է, ժողովրդեան օգտին ու իրաւանց համար աշխատասիրած է ամենայն անձնութեան, և մինչև իսկ այս պատճառաւ սուրբատութեան ու թրշուառութեան մատուցած՝ գթութեան ու ողորմութեան կարօտ մնացած է հանգերձ ընտանիք. երկրորդին վրայ ի մտայ ծանօթութիւն չունիմք, սակայն կըրկառեմք որ համբաւն այնչափ անպատա չէ իրեն համար. իսկ Պարտիզակցի Վահան վարդապետն քաջածանօթ է մեզ. աշխարհ գիտէ թէ ո՛րչափ յոռի ու զայթակղական վարեց Եւթովիոյ առաջնորդական պաշտօնը. ո՛րչափ թիշ ժամանակի մէջ հրապարակաբոյժ ըլլալով՝ զիշերայն իոյս տուաւ անտի ի Պօղոս աշխարհ գիտէ թէ Պատրիարքարանի արձանագրութեանց մէջ նորա համար ինչ գրուած է և ինչ աննպատակ գրեր եկած են եւթովիոյ ազգային ժողովոյ կողմէն. եկեղեցական հարք ինչ խղճով և ինչ տեսութեամբ քընտրուին մեծագոյն մտաւոր, և յաթոռ ազգային երեսփոխանութեան բարձրացունել արժան հասարկեցան: Անցեալ շաբթու երբ

Վահան վարդապետ անունը մեր աչքին զարկաւ առաւելագոյն քուէ ստացողներուն մէջ, փութացինք յիշեցունել և զգուշացունել մեր եկեղեցական հայրերը, սակայն դժբաղդարար անլսելի մնացին մեր ձայները՝ որ ճշմարտութեան ձայներ էին, և Վահան վարդապետի հնարամացութիւնք յաջողեցան:

Շատ հաւանական է, որ վաղը Ազգային ժողովոյ մէջ ծանր դիտողութիւններ ըլլան, և ըստ օրինի չընդունուի Վահան վարդապետի արժողակցութիւնը, թող նախ երթայ ինքզինքն արդարացունէ կամ ապաշաւէ ըսելով: Ազգային ժողովն անիրաւութիւն ըրած չըլլար՝ այսպէս վարուելով, և եկեղեցական հարք որ քուէ տուած են, չեն կրնար ծածկել Վահան վարդապետի ծանուցեալ յանցաւորութիւնը: Քուէ տուող եկեղեցական հարք եթէ երբեք գթութեան համար աշխատէ վարուած են, Ազգին համար մեծ անողորմութիւն ըրած կըլլան, որովհետեւ ախտացեալ անդամ մը վրիճաբանութեամբ թողլով անբոյժ, ախտին ընդ ամենայն ազգային մարմինն ճարակելուն թող տուած կըլլան: Մինչև ե՞րբ պիտի զեղծանիմք: Եւթովի վիճակը ո՛րչափ տաղնապ ու տուտապանք կարտէ ողջախոս անձինքն. երբ ազգային կարեւոր պաշտօնի մը համար մարդ ընտրել պէտք ըլլայ. կա՛ն կան բազում մարդիկ բայց մեծ խտր է ընդ մարդ և ընդ մարդ: Այո, դարձեալ կըռնեմք, և միշտ գոչել ուրախեմք, թէ արագաբար կանխանի այն Ազգը, յորում արժանաւորին վարձ ու պատիւ, և յանցաւորին պատիւ ու պատուհայ չկայ: Միթէ կարելի է արգելել ու արգասիք անկեղեղ այն երկրէն, զոր վարելու համար ուրիշ անասունք կգործածուին փոխանակ ձիոց ու արջառոց:

Բաղտըական նորընտիր ժողովոյ վաւերացման գիրն երկու շաբթի Բ. Դրնէն Պատրիարքարան եկաւ: Ժողովականք այսօր կհաւաքուին, հարկաւ նախ քան

ղամենայն իրենց դիւանը կկաղմեն՝ առեկապեալ նորերով Մարտիկեան վեսմ. Սիմոն պէյն, և առեկապեալ Մամիկոնեան Սիւրայէլ էֆէնտին: Բաղմաթիւ խնդիրներ դիզուած կսպառեն ժողովին անօրինութեան: Կյուսածք թէ այսօր մեծագոյն մասը կկարդադուի, և առաջիկայ թերթով հրատարակելու բերկրութիւնը կունենամք:

Տօքթոր Բեաթիկեանի բարեկրական գործերն կպատմուին այժմ հետզհետէ: Ազրապիկ ընտանիք մը օր մը հիւանդ ու նենալով, Տօքթորին բնակարանը կերթայ, և սպասաւորին հարցունելով և պատասխան առնելով թէ ձրի չնայիր, կմկնի նոյա մեկնելէն յետոյ սպասաւորը Տօքթորին կիմացունէ, կարծելով թէ գոհ կըլլայ. նա կբարկանայ, և սպանալէօք ետեւումն զրկելով՝ ետ դարձունել կուսայ, հիւանդը ամենայն խնամով կընեն և միանգամայն կպատուիրէ միշտ համարձակ առինքն զիմել: Ուրիշ օր մ'այ կառքով Պէշիկթաշի կողմերէն անցած ատենը, տեսնելով որ կին մը երկու թեւերէն բռնած մեծ գծաւորութեամբ կտանին, կառքը կկանգնունէ, կճանչնայ որ ուրիշ անգամ իրեն բերուած է, և իմանալով որ գարձեալ իւր բնակարանը կտանին, կիջնէ կառքէն՝ կինը կնստեցունէ կառքը, կըրկէ և ինքն ալ կկուրթայ կըտարմանէ: Գրեցինք Բեաթիկեանի այս գործերը և պիտի շարունակեմք, փափաքելով որ անպատեհայ սիրտ ունեցող սուրբծոյններն կակղանան, և ազրապէն ու կարօտեալէն երես չգարձունեն:

Կրեմք, թէ Հայէպի Բաղապական ժողովն գրեր է ի Պատրիարքարան, որ լրագրոյս Հայէպէն հրատարակած երկու նամակաց ստորագրութիւններն մենէ առնուին և իրեն հաղորդուին: Յիշեալ Բաղապական ժողովն ընդունայն աշխատեր է վասն զի կրնար պատասխանել հրատարակեալ նամակաց, ինչպէս ուրիշ անգամ պատասխանած է և մեք ալ ընդունած հրատարակած եմք:

Տ. Պօղոս Վ. Նաթանեան Շուշի լայէն Հոկտ. 29 թուով նամակ մը գրեալ է առ մեզ ի հրատարակել: Կգանգատի, թէ Պատրիարքարանը՝ առանց քննութեան՝ կարեւորութիւն տալով իւր վրայ եղած չարախօսութեանց, Վառնայի թաղական Խորհրդոյն միջոցաւ ի Պօղոս կը կոչէ զինքը, և կպառնայ տեղական կառավարութեան գիմել մինչեւեւ կյարէ, մինչև ցարդ անձնութեամբ ծառայած եմ Ս. Պէշիկ, և ո՛րեւէ անուանարկիչ վարմանց մէջ գտնուած չեմ:

Մինչեւեւ ուրախ էինք, անցեալներն իմանալով, որ Պաղտատի ազգային վարժարանաց հոգաբարձութեան պաշտօնը քանի մը ուսումնական աշխոյժ անձինք ստանձնած են, յանակոյն կալս Պաղտատէն նամակ մը ըստացանք, որ յիշեալ հոգաբարձութեան հրաժարին կճանուցանէ, ցուելով որ տեղոյն ազգայնոց անտարբերութիւնն ու պորտապանցութիւնն պատճառեղած է: Այս գանգատն շատ կողմերէ կըլուի. կարելի չէ յառաջադիմութիւն, մինչև որ ազգայինք միահամուռ չաշխատինք իւրաքանչիւր իրենց պարտք ճանչնալով և անթերի կատարելով յօժարակամ:

Տրտալիղմի Սուրմանիա գիւղէն ալ նամակ մը կգանգատի, յիշեալ գիւղի և ուրիշ գիւղօրէից ազգայնոց անտարբերութեան և ուսման մասին կարի յոյժ նուազ կարեւորութիւն տալուն համար: Տրտալիղմի Գեր. Առաջնորդին ուշադրութիւնը կը խնդրեմք յատկապէս, յուսալով որ ըստ սովորութեանն ի գործ կընէ պէտք եղած ազգու միջոցներն՝ յիշեալ ազգայինքն զարթոյցանելու և յուսումնասիրութիւն գրդելու համար: Նորին գերապատուութեան վրայ այս յոյսն ունիմք, մեր թղթակցաց կողմէն ցարդ մեզ տրուած գոհացուցիչ ծանօթութեանց վրայ:

Ահայ առաջնորդ Գեր. Տ. Գարեգին վարդապետ Սրուանձ տեանց տեղեկագրելով, թէ վիճակին անտեսական և ուսումնական խորհուրդներն կաղմեր է,

կենդանի որ կեդրոնական վարչութեան կրթական խորհրդոյ կողմէ պատրաստուած վերջին ծրագրին մի օրինակն յուղարկուի առ ինքն, և այս առթիւ կը յարէ թէ վիճակին մէջ պէտք եղած բարեկարգութիւնն ընելէ յետոյ Պոլիս գալու համար հրաման պիտի ինդրէ, ուր թուղած է եղեր գրական վստակներն:

—Փօքչանէն Դեր. Տ. Դերդ. վարդապետ Իվթիւճեան Դեր. Փոխանորդ. Հօր յանձնարարութեան համաձայն Պոքրէշ երթալով, և Զէնճիրճեան քահանայի պատճառաւ աղգայնոց մէջ ծաղած գծաւորութիւնը բաւարարող խաղաղութիւնը վերահաստատուել է:

—Գարակէօմբիւի թաղական խորհուրդն, որ առանց հրամանի կարուածոյ չինութեան ձեռնարկելուն և եկեղեցական անօթ վաճառել ու ամսակ չըջարելութեան հանձնուն համար, բացարձակաւ տարու հրաւիրեալ էր, այսօր Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդին կնիքկայանայ: Հետաքրքիր եմք իմանալ, թէ այս թաղական խորհուրդն ինչպէս պիտի արդարանայ:

—Տրապիզոնի դաւառական ընդհանուր ժողովն երեսօնական ընտրել է Զէքէսեան Եարութիւն էֆէնդին:

—Մօտերս Ալքաիի առաջնորդական վախճանորդ և վանահայր կարգեալ Տ. Արիստակէս վարդապետ Տ. Սարգսեանց, որոյ վարչական ապիկարութեան համար գիտողութիւնն ընելով Կեդրոնական վարչութիւնը՝ չէր վաւերացուցած, Տ. Խրիմեան հօր կողմանէ կաշուեր, և ըստ այնմ վան դարձեր է: Այս վիճակն ալ թափուր մնացած ըլլալով, Տ. Խրիմեան սրբազան առաջարկած է Պատրիարքարանի արժանաւոր մէկը նշանակել:

—Բարերգէն հսկա. 30 ամս լաթուով, և «Ամբրոսիոս, առաջնորդ. Բարերգի» ստորագրութեամբ հեռագիր մը հասած է Պատրիարքարան, յորում գրուած է «Աղապարեան անկանոն «(պաշտօնագր) վարչութիւնը, «ամենայն անկանոնութիւն ի գործ դրաւ. ահապէս կուտաւ «վարչութեան գիւմելով Աղգին «իրաւունքներն խանգարել, դըպ. «բոլոր փակել տուին, առաջ «նորդին սրաշտօնը վերելայր ը. «քնն, ժողովուրդը թշուառու «թեան մատնուելով՝ ոտք ելած «է. վախճանը երկիւղալի է. «վրթալ ձեր հրամանն ու քնն. «նիկ կենդրալ»: Այս հեռագրոյն վրայ, Պատրիարքարանէն հեռագրեցաւ ի Բարերգ. թէ՛ առ

Դեր. Տ. Ամբրոսիոս և թէ՛ առ վարչութիւն անդոյն, որ բացարձակաւ տան: Աղգային թերթ մը՝ երկուշաբթի հրատարակած էր այս հեռագրոյն թուրքերէն պատճենն, հայերէնի թարգմանելու ժամանակ չունենալով. միանգամայն թուականն ալ ուշադրութեանէն վրիպելով՝ կարծեր է թէ 11 օր ետքը հասեր է, մինչդեռ հսկա. 30ին տրուած, և նոյնմ. Այն Պոլիս յանձնուած է:

—Հանգուցեալ Փիղիդա Պօղոս վարժապետի եղբայր Մկրտիչ պատուելի, երէկ երեկոյ ժամը 10ին առեկները Իսկիւտար Իճատիէ ներսէսեան Գրիգոր և Փափաղեան Գարեգին էֆէնդիներու այցելութենէ դարձած տունը, Իճատիէի կողմէ ընկեր յանկարծամահ եղեր է: 60 տարեկան էր, և արդէն ցաւաղուր: Երկար ժամանակ ներսէսեան էֆէնդիի տունը դաստիարակութեան պաշտօն վարած ըլլալով՝ վերջին ժամանակներս հանգստեան թոշակ մը կրնդուէր:

—Հալպէն Հօր. 24 թուով դրուած նամակ մը, լոյց յաղոց, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ի Հալպէ կղած ընդունելութեան հանդէսն ալ կնիքաւալէ:

«Ամսոյս 16ին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը քաղաքս ժամանեց բաւական հանդիսաւոր կերպով: Վսեմ կուսակալը պաշտօնական կերպով դիմաւորելու զրկած էր ոստիկանաց հաղարակողը և 20ի չափ հեծեալօր, և 2 լու ձի, որոց միոյն վրայ հեծած էր Կաթողիկոսն, իսկ միւսն սարսաղը կըսէին. բոլոր հիւպատոսաց կողմէն ալ թարգմանները, և իրենց քաղաքները կային իսկ Անդոլոյ հիւպատոսն վրան մը զրկած էր, որ քաղաքէս քառորդ ժամ հեռի Կէլիկ մէյրանի բաւած տեղը դարձած էին. Կաթողիկոսն իւր պարագայի ք 15 փայտեանի չափ հանգիւղով տար՝ մը խմեց, և անտէ ուղղակի առաջնորդարան իջաւ: Բայց առաջնորդարան չեւած եկեղեցի գնաց, դիմաւորող ժողովուրդեան շնորհակալութիւն մը մատուցանելէն զին, համառօտ աստեալաբանութիւն մը ըրաւ. որոյ ընտանն էր «միութիւն և դաստիարակութիւն», օրինակ տալով Դաւիթ մարգարէին երկու որդիքը, մին Սողոմոն և միւսն Աբիսողոմ. ըսել կուզէր որ ձեր զաւակները Սողոմոնի նման կրթեցէք, ոչ թէ Աբիսողոմի նման, որ ի վերջոյ հօրը գէմ պաներազմ բացաւ. այս կէտին վրայ ճառելէն զին, Տէրութեան համար բարեմաղթութիւններ ընելով վերջացուց: Ապա դարոցի մանկունք երգելով վնարան տարին: Հետեւեալ օրն կիրակի, եկեղեցի գնացի քարոզը լսելու համար, դժբաղդաբար քարոզի ընտանին չկրցեր էի հասնիլ, փասն չի միմ յոյս ունէի որ առաջին կիւրակին ըլլալով, անարատ քարոզ մը սկսի լսեմք, բայց եկեղեցի մտայ, տեսայ որ իր սովորական հանդարտութեամբ Պիղմարդ բաւերը կարտապաներ, չկրցայ զիմալ օրոյ նկատմամբ

կիսուր այդ բառը. ի վերջոյ քովը այցելութեան գնացող անձանցմէ տեղեկացայ, որ Ամն. Տ. Ներսէս սըրբազանի համար կուտայ եղեր Պիղմարդ ամսականը:

«Ի շնորհս վսեմ. Կուսակալին, ժանտարմարի գնդապետ յարգելի Դաւիթ պէկի բարեօք հսկողութեամբ տեղեկ մը իմեր քաղաքս չառ մը սովորական վտանգներէ կաշտապանուի. հիմայ սրկիպներու, դողերու, մարդասպաններու հրոսակներն ցրուած են: 2-3 ամսոյ մէջ դիշերներն պատահած չորս զլխաւոր հրկիզութիւններն նորա ջանք չիջած են: Վերջին հրկիզը քաղաքին շուկայներուն կեղծոնն սեղուած վէղիւր խանի փռան 400 բեռ վտակելը մատուցակի խոտի ամբարին կրակ առնուին է, որ տաճկաց արարաւր կրկորդ աւելը զիշերն պատահեցաւ և ցերեկուան ժամը 3ին ահաւիկ բոյն նշան տուաւ: Եթէ սոյն հրկիզը Պոլիս պատահէր, տակն ու վրայ կըլար, բայց քաղաքս չէրբերէր քարաշէն և քարը կարծր ըլլալուն միայն կրակը ինկած տեղը կողբէ, և այն ալ մէջի գոնուած նիւթը միայն ամբողջ 7 ժամ աշխատելով՝ առանց ուրիշ խանութ կամ տուն մը վնասելու չիջայ: Դաւիթ պէկի անձնուէր աշխատութեան համայն քաղաքացիքը երախտապարտ ըլլալին ճանշաւով ամեն ուրեք խորին շնորհակալութիւններով մէկտեղ լորանալոյ բարեմաղթութիւններ կըսին:

«Կուսակալին բարեբարութիւններն ալ չափազանց են: Քաղաքէս 12 ժամ հեռաւորութեամբ Աֆրէն ըսուած ջրին վրայ կամարժ մը չինել տուած էր. լրման հանգեւը կատարելու համար Պայրամի երկրորդ օրը ինքը և հիւսպատոսաց մի քանին ժողովոց անդամներով նորաշէն կամարժին վրայ կոշուք մը տուաւ մեծագումար ծախք ընելով:

«Այս դիշեր ժամը 3 ք 20 փայրկեան անցած՝ երկրաշարժ եղաւ. թէ և բաւական ցնցեց, բայց վնաս մը չպատահեցաւ:»

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Երէկ Բ. Դուռն նախադարաց ժողովը գումարելով՝ Եգիպտական խնդրոյն վրայ բանակցեցան:

—Ըստ Լա Թուրքիի՝ Օսմանեան և Հելլեն պատուիրակը Թրեսօփայի մէջ բանակցելով՝ խընդրոյ նիւթ եղող Վլայրաց յանձնման վերաբերեալ արձանագրութիւն մը ստորագրել են, և կիւրակէ սկսուել է յանձնման գործն:

—Օսմանեան պահգային անօրէնը կ'յայտարարէ եղեր, թէ Ռուսիոյ պատերազմական հարկին վճարումն առաջիկայ մարտ ամսագլխէն սկսիլ պէտք է, օսմանեան տէրութեան գանձոյին տարեկան ըլլալուն պատճառաւ. իսկ Ռուսական դեսպանը կ'պնդէ յունկարէն սկսիլ:

—Էքսրէս իւրոյ կ'զրէ, թէ ի Լոնտոն առ օսմանեան դեսպանն Բ. Դրնէն նոր հրահանգ ըրկուած է՝ օսմանեան պատուիրակ մը Դահլիէ զրկելու համար, և թէ 10 օր յառաջ ալ այսպիսի առա-

ջարկութիւն մը եղած է, և Լորտ Երանկիլ հաճութիւն տուած չէ, սակայն կ'յուսուայուի որ վերջին բանակցութիւնն յաջողի:

—Յունական Պատրիարքարանին և Ռուսական դեսպանատան մէջ բանակցութեան առարկայ եղած է Երուսաղիմայ յունական նորքնտիր պատրիարքին լրտօրինի պէտք եղած տարիքը չունենալը: Դեսպանատունը կ'պնդէ որ հաստատուի այդ ընտրութիւնը, առարկելով թէ Բեդեսպալուրկի Սինհօղը արժան կ'համարի. իսկ Պատրիարքարանը կ'պնդէ՝ չուղելով վաւերացնել հակառակ եկեղեցական կանոնաց:

—Պրուսայի քաղաքապետութեան նախագահ հաճի Մուսթաֆա էֆէնդիին և իւր նախորդաց հաշիւներն տեսնուելով՝ 1 միլիոն 849 հաղար 896 դրուի գումար մը ապօրինի վտանգած գումուեր, և որոշուել է նախագահն պաշտօնէ դադարեցնել մինչև ցլախճան ընտրութեան:

—Երուսաղէմէն պատգամաւորութիւն մը Պոլիս եկերէ՝ նորքնտիր Պատրիարքին վաւերացման կոչութեան Պէրաթին ստանալու համար:

—Մթամպուր դադարեալ ըրողիկն՝ Ներսէսն ստանալով՝ հրատարակիլ սկսաւ:

—Երէկ հանրակառքն Պօղոյ կողմը թէ՛ Վաճառող Մէհմետ Ալի անուն Պարսիկ մը կ'ստանալով՝ 5-10 կանգուն տեղ ընդքարչ ածեր է. թէպէտ հասեր աղտուել են մարդը, սակայն գլուխը չարաշար ճզմուած ըլլալով՝ մահացու վիճակի մէջ կը գտնուի:

—Ոստիկանութեան գրնէն պատուիրակներ է Պէյօղլուիտաի կանուլթեան՝ բոլոր նախադատեալ մարդիկն ձերբակալել և Ափրիկեան Տրիպօլիս և այլ հեռաւոր տեղեր արտօրել:

—Անգղիոյ գլխաւոր նախարար Պ. Կլաուսթըն խորհրդարանին մէկ հարցման պատասխանելով՝ ըսեր է, թէ՝ Եգիպտական խնդրոյն վրայ բանակցութեան ժամանակն հասած չէ, և թէ՛ հաստատապէս որոշուած է որ Սրապի մահուամբ չարաշարի մինչև որ Անգղիոյ կառավարութեան հաւանութիւնը չառնուի:

—Առաջին աստիճանի առաջին կարգի պաշտօնատարութիւն արուեստաւ՝ Վաղրթ լրագրոյ արտօնատէր միլիալ էֆէնդիին:

—Երկուշաբթի, տաճկաց տարեկան ըլլալով, նախադարձ բարձրաստիճան պաշտօնատար և կրօնական մեծամեծ օգտաւ Մուլթանին երկայնայան ի շնորհ

հաւորութիւն : Նորին վեհափառութիւնն , և պաշտօնան ներքինապետ հափըդ Պէհրամ ազա այս առթիւ առատ պարգեւ և ողորմութիւն բաշխեցին :

— Բունմանական նորընտիր դեապան Պ. Մալթոսանի կիւրակէ օրը մայրաքաղաքի հասաւ : Արտաքին գործոց պաշտօնատան կողմանէ Իպրահիմ պէյ գեապանաւորը գնաց , և ինքը դեապան երէկ Բ. Դուռն գալով արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցեցաւ :

— Նրաւի , թէ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի թրքո-Պարսկական սահմանաց ուղղութեան համար : Յանձնաժողովը որ պիտի բաղկանայ Օսմանեան , Պարսկական , Ռուսական ու Անգլիական պաշտօնականներէ , առաջիկայ դարնան պիտի ձեռնարկէ ի գործ :

— Ահագործութեամբքն հրուսակաւոր եղող Պ. Զարիֆի ըսելով որ Յիւլիպէի մէջ հաստատուող երկու Յունական վարժարանաց ներկայ տարւոյ ելեւմտացոյցն 1200 լիւր բաց ունի , տարեկան 1000 լիւր աւելցուցիւ է վարժարանաց յատկացուցած գումարին վրայ : Ինչ կըսեն մեր մեծատունք . . .

— Տէյլի-Նիւզ կ'ըստայ , թէ Արտաքին գաւառատանը եգիպտական դատարաններէն պիտի առնուի : Կոխաէ թէ այս դատին նկատմամբ վերելած գիւտարութիւնք անդղիական զօրաց յեգիպտոս երկար ժամանակ մնալուն պատճառ պիտի ըլլան , և այս Անգլիոյ հատարակաց կարծեաց հակառակ է :

— Արնաուտ Մաթիւ այս օրերը ստիկանութեան ձեռքն անցեր է Դարթալէն շտեկաւոր հեծած ատենը : Տարի ու կէս յառաջ Դոնէտոյի Զիլի օղլուներուն եղբայրն ուղաննած ու վախճել յաղորած էր :

— Անցեալ ուրբաթու փոթորկին ժամանակ , Օսմանեան դրոշակաւոր ստապճարար Նաւեր մեծովու նեղոյին կողմերն Դարաթիլէն ըստած տեղն ցամաքը խրել են , նաւապաններէն կորուստ չկայ , և կ'ըստայուի որ բեռանց մէկ մասն ալ պիտի հանուի :

— Մայրաքաղաքիս Դերմանական նորեկ գետապան Պ. Բատօ վիշ երէկ օգոտտ : Սուլթանին ներկայանալով իւր պաշտօնագրերը մատուց : Կըսուի , թէ Դերմանիոյ կայսրը յանձնարարել է դեսապանին , որ ծանուցանէ Նորին վեհափառութեան թէ կայսրը մեծապէս կ'իմաստիք երկու տէրութեանց մէջ հաստատուն բարեկամութեան :

— Զորքորդ աստիճանի Օսմանիէ պաշտօնական տրուեցաւ արտաքին գործոց պաշտօնատան թարգմանչաց գիւտնին անգամ Ալի Տանիշ պէյի օգոտտ :

Դերմանիոյ կառավարութիւնը որոշել է նոր ամբուլթիւններ չիւնել Պալթիկէ եղբւրքը : Արդէն ամբուլթեանց չինութեան ձեռնարկեալ է Բրուսիոյ արեւելեան և արեւմտեան կողմերն : Կըսուի թէ Դերմանիա ամբանալ կատարուի , նկատելով որ Ռուսիոյ մէջ յեղափոխականը հետզհետէ կը զօրանան , և Ռուսիոյ կառավարութիւնը պիտի հարկադրի պատեգալմ բանալ զանոնք զբաղեցունելու գիտամար :

— Տիւրքիէն գրուած է թուրքիոյ սահմանագլխին վրայ գրտնուած Պարսիկ զօրաց հրամանատար Էմիր Նիլզամի մեռնիլն :

— Պ. Կլաւսթըն խնճոյք տուեր է Նիկիտոսէն դարձող զօրավար Վօլպէյի :

— Պէրլինէն առ Մօրնիկ-Բօսթ գրելու են , թէ Դահիթի գերմանական հիւպատոսն ըստ հրահանգի Պիզմարգ իշխանին , ծանուցել է թէ Դերմանիոյ կառավարութիւնն համազուած ըլլալով որ Անգլիոյ նպատակն է իսադաղութիւնը վերահաստատել յեգիպտոս և որ և է մասնաւոր շահութիւնով , հետեւեալ Դերմանիա ընդգիծութիւն չպիտի ընէ : Անգլիոյ կառավարութեան կողմանէ առաջարկեալ եգիպտական բարեկարգութեանց համար :

— Նիկիտոսի թէյ-էլ-Բէպիլի պատերազմին մէջ իրլանտացի զինուորի մը շունը եգիպտական զօրաց վրայ յարձակելով նոցա որունգներն խածած , և մեծ քաջութիւն ցուցած ըլլալով պատերազմէն յետոյ զօրաց հետ Դահիթ տարուել է , և շատերը զանի տեսնելու կելենն :

— Սպանիոյ թագուհին աղջիկ մը ծնաւ յանդարտ :

— Սերպիոյ մէջ առաջին անգամ հաստատեալ պանքան որ նանկացել է :

— Սերպիոյ Միլան թագաւորին դէմ դաւաճանող կնոջ հարցաքննութեանց վրայ , քանի մը մարդիկ ալ ձերբակալուել են :

— Դաղդիոյ նախորդ կայսրուհւոյն առողջական փիճակն իրանդարուած է :

— Կհաշուեն , թէ վերջին 3-5 ամիտց մէջ ի Դաղիա 53 նախարարք և խորհրդականք փոխուել են :

— Վիէնայի Վալթերան ընդադրին Պալքանի թերակղզւոյն մէջ Սլաւական շարժմանց յաւել-

ման վրայ խօսելով ի զգուշութիւն կհրաւիրէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը :

— Թուրուսի ծովային ու ցամաքային զինուորութեանց նախարարութիւնք ջնջուել են Թուրուսի բերդերուն վերակացութեան գործը , գաղիացի ծովային ուղայից յանձնուել , և նաւահանգստաց տեսութեան պաշտօնն ալ ջնջուել է :

— Բեդերսպուրկի պաշտօնական ակմբոց մէջ զրոյց կատարւի թէ բնդ մէջ գերմանական դեսպանին և կայսերական պալատան ցրտութիւն մը պատճառած է , որոյ պատճառն կարելի եղած չէ ցարդ որոշել : Կկարծուի սակայն , թէ տեղեցն դաղիական դեսպանին փոփոխումն առիթ տուած է այդ ցրտութեան , որ առաջարկանութեան , Դաղիոյ հետ ունենալիք համաձայնութիւն մը կենթադրէ , և հետեւապէս Դերմանիոյ աննպատ ըլլալ կիտուի :

— Մօտերս Ռուսիոյ մէջ մարդահամար մը պիտի լինի , որոյ համար արդէն անցեալ տարի ալ անդ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուած էր : Վերջին մարդահամարէն հետէ 24 տարիներ անցած են : Կօլ իջնորհաւորէ կառավարութեան այս ձեռնարկութիւնն , որոյ պէտքն զգալի է ամեն կանոնաւոր կառավարութեանց համար ալ : Անգլիոյ և Դաղիոյ մէջ ամեն երեք տարին մի անգամ կը կատարուի մարդահամար , և որոշուած է որ առան տարին անգամ մ'ալ ամբողջ Ռուսիոյ մէջ կատարի այսուհետեւ բնական է որ , կըսէ Կօլ , այսպիսի գործ մը բազում ծախսոց կարօտ կըլլայ , այլ կառավարութիւն մը , իւր հպատակաց թուոյն վրայ գաղափար մը չունենալուն պատճառաւ ստուել ևս կ'ընտի :

— Փարիզէն գրուած նամակ մը կ'ըստուցանէ թէ Դաղիական կառավարութիւնը անպաշտօնական կերպով տեղեկութիւններ տրուած է Անգլիոյ դահիթին , իկնաթիէի գեսպանադիտական փորձերուն վրայ : Որպէս թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը կը փափաքի եղեր , Անգլիոյ ալ գեցութիւնը նաւաղեցնել , և աւսոր համար ալ կուլէ եղեր զԴաղիա իրեն միտքանցնել , բայց Դաղիոյ կառավարութիւնը չեղօք մնալ ուզած է :

— Այս օրերս Լիւնէպուրկի մէջ այնպիսի դատ մը կ'ունենաի որ հատարակութեան հետաքրքրութիւնը գրգռած է : Հարուստ կին մը իւր գեղեկին և պարտիզին ապահովութեան համար մեծ շուն մը կ'ստէր : Տիկնոջ նա-

խաճաշին համար ամեն առատ գիւղացի աղջիկ մը կ'ստ կերեր : օր մը աղջիկը գրեթէ պարսկական մօտ գանուած ատեն ծաղիկ մը փրցունել ուղերով , շունը նորա վրայ կ'արձակի կիսածնէ և երեսը կ'հանկուտէ : Աղջիկն հիւանդանոց տալուելով կը շնորհի բայց գրեթէ գեղեցկութիւնը կը կորսնցնէ : Աղջիկն իւր հօր պաշտպանութեամբ ժամանակի կորստանան , և բժշկական ու դեղի ծախսոց համար փոխարինութիւն պահանջելէն դատ իւր կորուսեալ գեղեցկութեանն համար 500 ոսկի կ'ապահանջէ : Կինը շատ բարձր գտնելով այդ գինը , մերժած է , և թէպէտ երկու կողմանց մէջ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար ջանքեր եղած են , բայց ի զուր : Տեղւոյն դատարանը այս մասին վճիռ մը տալու անկարող գտնուած են :

— Այժմ , որ արանց և կանանց զգեստաց նորաձեւութիւնն ու ծանրագնութիւնը օրուան խնդիր եղած է շատ տեղեր , գեական կիներն սր ուղեւով հասարակաց աւաց առջև առաւել հաճելի երեւիլ , իրենց համար արծաթ և սիկհիւս կերպաններ պատրաստել կուտան : Այդպիսի կին մը անցեալներն երեկոյթի մը մէջ գտնուած միջոցին , շեշտելով հարցուած է իրեն թէ , « Տիկն , որ անկերչին քով պատրաստել տուիք այդ զգեստներն , ո

— Ռուսական լրագիրք տարօրինակ լուր մը կ'հրատարակեն : Օտէսա բնակող Սամուէլ Ապրամովիչ տնուն խիտտ հարուստ մէկը , որ Փարիզ կ'գտնուէր , իմանալով որ իւր կինը , ուրիշի մը հետ սիրտհարուելով ամուսնանալու վրայ կ'գտնուի , անմիջապէս Օտէսա վերադարձած է իւր կնոջ երկկարդ ամուսնութեան ներկայ գտնուելու , և իւր վարմանն օրինաւորութիւն մը տալու նպատակաւ 200,000 ռուպլի նուէր մը բրած է կնոջն :

Լրագրոյս 175րդ թերթին մէջ « Մեր վրայ » վերնագրով յօդուած մը կայ , զոր բաւական կարմեւելով ու քրտնելով գրածու հրատարակած էմք : Կյուսայինք , թէ բաւական աղբեցութիւն կընէ Փոնշի հետ բաժանորդագրութեան հաշիւ ունեցողներուն վրայ : սակայն կը ցանկան որ մինչև ցայսօր արդիւնք տեսնուած չէ , և հարկադրեալ եմք խնդրել , որ Փոնշի հետ հաշիւ ունեցողներն հաճին անդամ մ'ալ խորին ուշադրութեամբ կարդալ նոյն յօդուածը : Եւ չոտիպեն այնպիսի անհաճոյ խնդրոյ մը վրայ դարձեալ և դարձեալ գրելու : Զեմք գիտել , թէ տակաւին ինչ ընդուաւ և ինչ աճով գրելու է , ոմանց խորհուրդ տրուելու համար :

